

כ"ג אלול תשפ"ה
16 לספטמבר 2025

לכבוד
חה"כ מיכל וולדיגר
יו"ר ועדת העבודה והרווחה
וחברי הוועדה
כנסת ישראל

הנדון: דיווח לוועדת העבודה והרווחה על פעילות נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בשנת 2024

אני מתכבד להגיש לוועדה את הדו"ח השנתי מטעם נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות לשנת 2024. הדו"ח מוגש בהתאם לחובות הקבועות בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, ובפרט על פי הוראות סעיפים 19מז ו-19נ לחוק, כלהלן:

דיווח לוועדה על פעולות הנציבות (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

19מז. הנציב ידווח לוועדה, אחת לשנה, על פעילותו לקידום הוראות פרק זה, לרבות -

- (1) מספר השאילתות שהוגשו לנציב ואופן הטיפול בהן;
- (2) מספר התביעות שהגיש לפי סימן י"ד ושלביהן;
- (3) מספר צווי הנגישות שהוציא;
- (4) מספר העיצומים הכספיים שהוטלו לפי פרק ט' וסכומם;
- (5) מספר ההתראות שניתנו לפי הוראות סעיף 26יח;
- (6) מספר התובענות שהגישה הנציבות בשם אדם מסוים לפי הוראות סעיף 19נג.

מוקד המידע והשירות

*6763
pniotnez@justice.gov.il
www.go.gov.il/pwd

רח' ירמיהו 39-37, מגדלי הבירה, ירושלים
למשלוח דואר: ת.ד. 34255, סניף שטנר,
ירושלים, 9134100

לשכת נציב

טל' 073-3925881
פקס 073-3925888
natziv@justice.gov.il

חובת דיווח (תיקון מס' 2) תשס"ה-2005

19. השר לביטחון הפנים, וכן הנציב, לפי העניין, ידווחו לוועדה, אחת לשנה, על אופן הטיפול בתלונות שהוגשו לפי סעיף 19 מח או לפי הוראות הנגישות לפי חוק התכנון והבניה, לרבות מספר התלונות וכתבי האישום שהוגשו, מספר ההרשעות וגזרי הדין וכן העילות לאי-הגשת כתבי האישום.

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במשרד המשפטים (להלן: הנציבות) הינה הגוף הממשלתי האחראי לקידום זכויות, מניעת אפליה ושילוב של אנשים עם מוגבלות בכל תחומי החיים. הנציבות פועלת מכוח חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 (להלן: החוק). בהתאם לסעיפים 19מז' ו-19נ' לחוק, מובא בזה הדו"ח השנתי אודות פעילות הנציבות בשנת 2024.

פרק ה'1 לחוק עניינו מניעת אפליה והבטחת נגישות במקום ציבורי ובמתן שירות ציבורי. הדו"ח שלהלן מציג את הפעולות שנקטה הנציבות במהלך שנת 2024 ליישום הפרק בחוק, ביניהן:

- קידום מדיניות וחקיקה - השתתפות בוועדות בכנסת ובתהליכי עיצוב מדיניות ממשלתית.
- פעילות משפטית - קידום חקיקה ראשית ומשנית, הגשת תביעות אזרחיות, מתן חוות דעת משפטיות והצגת עמדות בערכאות.
- אכיפה מנהלית - אכיפת חובות נגישות וייצוג הולם בתעסוקה, לרבות באמצעות הטלת עיצומים כספיים.
- טיפול בפניות ציבור - מתן מענה פרטני לפניות בנושאי נגישות, אפליה, תעסוקה וזכויות אנשים עם מוגבלות ככלל.
- הסברה והדרכה - קידום פעולות הסברה לחשיפת פעילות הנציבות ולשינוי עמדות בקרב הציבור, הכוללות: פעילות במדיה מסורתית ודיגיטלית, הפצת הודעות וחומרי הסברה לתקשורת ולציבור, הפקת קמפיינים תקשורתיים וקיום הדרכות, הרצאות וכנסים.
- פיתוח ידע ואיסוף נתונים בתחום זכויות אנשים עם מוגבלות.
- פעילות בינלאומית - יצירת שיתופי פעולה בין-לאומיים לקידום זכויות אנשים עם מוגבלות.

פעילויות מרכזיות שבוצעו על ידי הנציבות בשנת 2024

תחום התביעות

תביעות

בשנת 2024 נוהלו בבתי המשפט 15 תיקים שנפתחו בשנים קודמות והוכנו (הוגשו לבית המשפט או הסתיימו בפשרה הכוללת פיצוי טרם הגשת התביעה) 22 תיקים חדשים, מתוכם: 9 בנוגע לנגישות מקום ציבורי, 3 בנוגע לנגישות שירות ציבורי, 5 בנוגע לנגישות ואפליה בתחבורה ציבורית, 4 בנושא תעסוקה, ותיק אחד עסק בנגישות פרטנית של מוסד חינוך.

במהלך השנה, נסגרו 18 תיקים בהסדר פשרה שכללו מתן פיצוי, וכן ניתנו 3 פסקי דין משמעותיים בתביעות שנדונו בבית המשפט בנושא תעסוקה (2 תביעות בנושא אי קבלה לעבודה, ובקשת רשות ערעור שנדחתה לגבי סירוב העברת מידע של חברת ביטוח גדולה אודות שיעור ייצוג של אנשים עם מוגבלות בקרב העובדים). בפסקי דין אלו התקבלו טענות הנציבות, ניתנו פסקי דין מנומקים ונפסק פיצוי.

בנוסף, במהלך השנה הוגשו על ידי הנציבות 80 עמדות לבתי משפט ולאגפי הפרקליטות השונים, לרבות בתובענות ייצוגיות ובתובענות שאינן ייצוגיות בנושאי נגישות, אפליה ותעסוקה, ובעניינין של עתירות לבג"ץ ועתירות מנהליות. כמו כן, צוות התביעות האזרחי בחן, קידם וסגר 43 תיקים שבהם נמצא כי אין עניין ציבורי בהגשת תביעה, בשל אחת מהסיבות הבאות: לא נמצאה הפרה, ההפרות שנמצאו היו מצומצמות ותוקנו, המתלוננים הסתפקו בתיקון וביקשו לסגור את התיק, או שהתהליך התעכב מעבר לזמן הסביר.

בשנה זו נסגרו 5 תיקים פליליים: 3 בגין היעדר ראיות מספיקות, אחד בגין חוסר אשמה ואחד בשל כך שנסיבות העניין לא הצדיקו העמדה לדין.

בשנת 2024 לא הוגשו כתבי אישום.

פעולות אסטרטגיות בתחום התביעות

מתוך הנתונים שלעיל, בולטים תיקים בעלי פוטנציאל להשפעה רחבה על אנשים עם מוגבלות, ביניהם:

1. הגשת שתי תביעות ייצוגיות לבית משפט מחוזי, בייפוי כוח שניתן על ידי המבקשים:

- תביעה ייצוגית נגד חברת "סופרבוס", בשם של שלושה אנשים עם מוגבלות (לקות ראייה ואוטיזם) בגין הפרות מתמשכות של חובת הפעלת הכריזה באוטובוסים עירוניים בירושלים. מפקחי הנציבות מצאו הפרות בכ-60% מהבדיקות שנעשו. התביעה הוגשה בדרישה לתיקון הליקויים ולפיצוי קבוצת הנפגעים.
- תביעה ייצוגית נגד עיריית קריית אתא בשמה של אישה עם מוגבלות, ובבקשה לייצג את כלל תושבי העיר עם מוגבלות. התביעה עוסקת בהפרת חובות נגישות לאורך שנים רבות בבניינים ציבוריים ובאירועים עירוניים, בהם בניין העירייה החדש שנבנה בעלות של למעלה מ-100 מיליון ₪ ללא נגישות מלאה, ומחלקת הרווחה של העיר שבה אנשים עם מוגבלות נאלצו לקיים פגישות במסדרון ללא פרטיות, בשל היעדר הנגישות. בנוסף, טקסים עירוניים נערכו במקומות לא נגישים, ולעיתים אף סיכנו משתתפים עם מוגבלות (בהם שורדי-שואה מבוגרים), וכן ישיבות מועצה התקיימו במקומות לא נגישים באופן שהקשה על השתתפות אנשים עם מוגבלות.

2. ערעור שהוגש נגד הנציבות לבית המשפט העליון נדחה, ובכך אושר פסק דין משמעותי לטובת הנציבות בתיק שעסק באפליה של אדם עם מוגבלות נפשית, שלא הותר לו לעלות על מתקן בלונה פארק. פסקי הדין של בית משפט השלום ושל בית המשפט המחוזי, שניתנו לטובת הנציבות, קבעו כי הדרת אדם משירות ציבורי בשל מוגבלות נפשית אינה מוצדקת אלא לאחר בירור פרטני ומתוך טעמים כבדי משקל הנוגעים לאותו אדם, ואסורה כאשר היא מבוססת על סטיגמה כללית בלבד. דחיית הערעור בבית המשפט העליון מדגישה שאין להסכים לצעדים המופעלים כלפי אנשים עם מוגבלות על בסיס סטיגמות בלבד.

3. פסק דין תקדימי התקבל בבית הדין הארצי לעבודה בערעור שהגישה הנציבות. הערעור הוגש לאחר שבית הדין האזורי דחה תביעה שעסקה באפליית מועמדת לעבודה במכון התקנים עקב מוגבלות נפשית. בית הדין הארצי קיבל את הערעור של הנציבות, פסק לטובת האישה פיצוי בסך 70,000 ש"ח וכן הוצאות משפט בסך 10,000 ₪. בית הדין הארצי קבע כי לא ניתן לדרוש ממועמד לפרט את כל המחלות שלקה בהן בעבר, ושדרישה כזו אינה סבירה ואינה מידתית. בנוסף, הבהיר בית הדין כי גם אם לא עלו מצד המועמד בקשות להתאמות, עדין ייתכן שנהגו כלפיו באפליה פסולה. בית הדין הארצי ביטל את חיוב התובעת בהוצאות משפט שנפסק בבית הדין האזורי, וזאת כדי שלא להתיע עובדים עם מוגבלות, שהופלו, מהגשת תביעה.

פיקוח ואכיפה

פיקוחי נגישות

בשנת 2024 ביצע צוות המפקחים של הנציבות 155 פיקוחי נגישות ברחבי הארץ אשר נועדו להבטיח את עמידת הגופים השונים בהוראות החוק, לתקן ליקויים שהתגלו ולהגביר את המודעות לחשיבות הנגישות עבור אנשים עם מוגבלות. הפיקוחים התקיימו במגוון תחומים ומקומות - מוסדות חינוך, מסעדות, בתי מלון, אתרי פנאי ומוסדות ציבור נוספים.

מרבית הפיקוחים בוצעו בעקבות פניות ציבור שדיווחו על ליקויי נגישות ועשויים להוביל להגשת תביעות אזרחיות או להטלת עיצומים במסגרת האכיפה המנהלית. בעקבות הפיקוחים שבוצעו בשנת 2024, נשלחו 30 מכתבי התראה ו-10 מכתבי יידוע לחייבים.

במהלך שנת 2024 הוכנו 11 תיקים לאכיפה מנהלית.

הליכים פליליים לפי סעיף 19 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

בתחום החקירות, טופלו 24 תיקי חקירה, ובוצעו פעילויות אשר כללו גביית עדויות, איתור חייבים, פעולות חקירה שונות והכנת סיכומי תיקים. כמו כן, במהלך השנה עברו מפקחי הנציבות קורס הסמכה לחוקרים.

אכיפה מנהלית

רקע חקיקתי והיערכות

בשנת 2022 אישרה הכנסת את תיקון מס' 23 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, המעניק לנציבות, בין היתר, סמכויות אכיפה מנהליות נגד מפירי חובות נגישות וייצוג הולם. בשנת 2023 הותקנו התקנות והנהלים הנדרשים ליישום סמכויות אלה. במקביל, התקיימו הדרכות והרצאות אודות אכיפה מנהלית לקהלים הרלוונטיים.

הפעלת סמכויות האכיפה בשנת 2024

בשנת 2024 החלה הנציבות בביצוע הליכי פיקוח ואכיפה מנהליים בפועל. במסגרת יישום האכיפה נערכו פיקוחים אצל מגוון נותני שירות ברחבי הארץ, תוך מתן דגש על נותני שירות שהפרו בעבר את חובתם להנגשה. הליכי אכיפה אלו הובילו להטלת עיצום כספי ראשון. העיצום, בסך 41,336 ₪ הוטל על עיריית ערד בשל הפרת חובות הנגישות בבית ספר.

במקביל, בשנה זו הועברו הדרכות בנוגע לכלי האכיפה המנהליים לאנשי מקצוע בתחום הנגישות והייצוג ההולם. בנוסף, נערכו הרצאות מקוונות לבעלי עסקים, תוך מתן דגש מיוחד על הליכי האכיפה המנהליים. כמו כן, בוצעו הכשרות ייעודיות למפקחי הנגישות בנציבות, במטרה לשפר את איכות תיקי האכיפה המנהלית.

חיזוק התשתית המערכתית

לשם ניהול תיקי האכיפה המנהליים בנציבות, פותח מודול ייעודי במערכת האכיפה של הנציבות. בנוסף, הוקם ממשק דיגיטלי עם יחידות נוספות במשרד המשפטים לניהול מערך תשלומי העיצומים הכספיים על כל היבטיו. באתר האינטרנט של הנציבות פורסם מידע נרחב על הליכי האכיפה המנהלית ועל הזכויות השונות של החייבים במסגרת הליכים אלו. כמו כן ובהתאם לחובת הפרסום שבחוק, פורסם באתר הנציבות מידע לגבי הליכי אכיפה שהסתיימו בהטלת עיצום.

בשנה החולפת הונחה התשתית המחשובית הבסיסית להפעלת סמכויות האכיפה המנהלית של הנציבות, לרבות הבאת מספר תיקים לשלב ההחלטה ולהטלת עיצום כספי. בשנה הקרובה בכוונת הנציבות להרחיב את היקף תיקי האכיפה המנהלית, ולשכלל את הכלים שברשותה במטרה להקל ולייעל את תהליכי ביצוע האכיפה המנהלית של הנציבות ואגב כך, בין היתר, להעמיק את המודעות הציבורית לחובות הנגישות והייצוג ההולם.

מהלכי מדיניות, תיקוני חקיקה ותקנות

קידום תכנית אב ממשלתית לשילוב מלא של אנשים עם מוגבלות בחברה בישראל - בהמשך להתחייבות בפני ועדת האו"ם לזכויות אנשים עם מוגבלות, ובמטרה להביא לגיבוש תכנית ממשלתית מקיפה ויעילה, החלה הנציבות בשנה זו בתהליך עבודה פנימי לקידום הנושא. מטרת התהליך היא לקדם תכנית לאומית רוחבית וארוכת טווח, שתביא לשילוב אנשים עם מוגבלות בכל תחומי החיים.

קידום חקיקה ומענים בתחום החירום - במהלך תקופת החירום הארוכה, פעלה הנציבות להסדרה בחקיקה של מאגר מידע על אנשים עם מוגבלות וצרכיהם בשעת חירום. תקנות אלו הינן תקנות בסמכות שר הבטחון שהנציבות שותפה לקידומן ולהטמעתן. בנוסף לעבודת החקיקה, פעלה הנציבות בשנה זו למתן מענה לצרכים שעלו בתקופת החירום, כדוגמת עבודה מול משרדי הממשלה ופיקוד העורף למציאת פתרון נגיש לאזעקות לאנשים עם מוגבלות שמיעה, וכן הבהרת החובה להנגשת מיגוניות וגיבוש פתרון מעשי.

ליווי תחומי הרווחה והבריאות – הנציבות המשיכה לפעול מול משרד הבריאות לקידום תקנות הנגישות של שירותי הבריאות ושל קליניקות עצמאיות. במקביל, הנציבות עמדה על כך שלא תהיה דחייה נוספת בהנגשת התשתיות הפיזיות במערכת הבריאות. הנציבות הוסיפה לפעול יחד ומול משרד הרווחה להשלמת תקנות חוק שירותי הרווחה, וכמו כן פעלה הנציבות לצמצום השימוש באמצעים שמגבילים את התנועה הפיזית של אנשים עם מוגבלות במסגרות דיור חוץ-ביתיות.

הסדרת נושא "חיות שירות" – בשנת 2022 תוקן חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במטרה להסדיר את זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות המלווים בחיות שירות. במהלך שנת 2024 הנציבות המשיכה ללוות את משרד הרווחה בביצוע המשימות הנדרשות ליישום החוק, לרבות קביעת קריטריונים להכרה בארגונים המוסמכים לפקח על מוסדות להכשרת חיות שירות. במקביל, פעלנו בשטח להטמעת זכותם של אנשים עם מוגבלות להיות מלווים בחיית שירות בעת קבלת שירותים שונים, באמצעות הדרכה, הסברה ואכיפה.

מעורבות בהצעות לתיקון חוק התובענות הייצוגיות – בעקבות עבודת הנציבות בשנת 2023, במהלכה גובשה עמדת הנציבות בנדון והתקיים שיתוף ציבור נרחב, המשיכה הנציבות לפעול בנושא במטרה להבטיח שימוש ראוי ויעיל בתובענות ייצוגיות בתחום הנגישות. במסגרת זו עבדה הנציבות יחד עם מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד, קיימה היועצות עם הוועדה המייעצת לנציבות, ושיתפה פעולה עם חברי כנסת ועם שר המשפטים, במטרה לאזן בין שמירה על זכויות אנשים עם מוגבלות לבין מניעת ניצול לרעה של הכלי המשפטי. כתוצאה מכך, הוגשה לכנסת בשנת 2024 הצעת חוק ממשלתית המשקפת את עמדת הנציבות.

גיבוש הצעות לתיקוני תקנות הנגישות – נעשתה עבודת מטה מקיפה לשם גיבוש הצעה לתיקון תקנות "נגישות השירות" בתחום אירועי תרבות וספורט. העבודה כללה שיח עם גורמים בענף, אנשים עם מוגבלויות, ארגוני מגזר שלישי, ומורשי נגישות. כמו כן, הופץ שאלון למוסדות בתחומי התרבות והספורט, עליו ענו מעל ל-25 מוסדות. עבודה זו עתידה להוביל לגיבוש הצעה לתיקון התקנות בשנת 2025.

אישור תקנות משרד החינוך לילדים חולים בביתם – הנציבות פעלה לכך שתקנות אלו (שבאחריות שר החינוך), יגיעו לכדי השלמה ויתנו מענה לצרכים של תלמידים עם מוגבלות שמפאת מצבם הרפואי אינם יכולים להגיע למסגרת החינוכית.

תחום שילוב בקהילה

תעסוקה

חובת הייצוג ההולם בתעסוקה בגופים ציבוריים

בהתאם לחובת הייצוג ההולם, גופים ציבוריים המעסיקים 100 עובדים או יותר נדרשים להעסיק לפחות 5% עובדים עם מוגבלות משמעותית. הנתונים להלן מציגים את שיעור עמידת הגופים הציבוריים הנתונים לפיקוח הנציבות (לא כולל שירות המדינה) ביעד ייצוג הולם זה. הנתונים מעידים על מגמת עלייה מתמשכת:

2018-2021 : כ-60%

2022 : 67%

2023 : 73%

בשנת 2024 כ-500 מכתבי יידוע נשלחו לגורמי הנהלה ב-108 גופים ציבוריים שלא עמדו ביעד הייצוג ההולם ונדרשו לפרסם תכנית שנתית לקידום העסקת עובדים עם מוגבלות משמעותית.

חובת הייצוג ההולם בחברות ממשלתיות

באפריל 2024 אישרה מליאת הכנסת תיקון לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, הקובע חובת ייצוג הולם לאנשים עם מוגבלות בחברות ממשלתיות. על פי התיקון, כל חברה ממשלתית המעסיקה 100 עובדים ומעלה מחויבת לעמוד ביעד העסקה של 5% עובדים עם מוגבלות משמעותית. החובה נכנסה לתוקף שנה לאחר יום פרסום תיקון החוק. במהלך השנה הראשונה לתחולת החוק, נדרשות החברות לעמוד ביעד ביניים של 3.5% עובדים עם מוגבלות משמעותית. החל מהשנה השנייה ואילך יידרשו החברות לעמוד ביעד המלא של 5%, בדומה לחובה החלה על כלל הגופים במגזר הציבורי.

משרדי הממשלה ויחידות סמך - עמידה נמוכה במיוחד

בשנת 2024, רק 33.3% (25 מתוך 75) ממשרדי הממשלה ויחידות הסמך שלהן שנבדקו עמדו באופן מלא ביעדי הייצוג ההולם; זאת לעומת 80% בקרב שאר הגופים הציבוריים (רשויות מקומיות, תאגידים סטטוטוריים, גופים לאומיים וחברות ממשלתיות). יצוין כי לנציבות אין סמכויות אכיפה כלפי משרדי הממשלה.

בנוסף, הנציבות קידמה בשנת 2024 פעולות נוספות בתחום התעסוקה של אנשים עם מוגבלות:

- גובשה והוצגה עמדת הנציבות לתזכיר חוק תעסוקה מוגנת, במטרה לצמצם את היקף האנשים הנמצאים בתעסוקה במפעלים המוגנים, ולעודד מעבר לעבודה בשוק העבודה החופשי.

- הנציבות הגישה את הערותיה לנוהל למתן התאמות בעבודה, הנמצא בתהליך גיבוש בהובלת המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות במשרד העבודה.
- נערך סקר שיתוף ציבור בהשתתפות 480 מעסיקים בנושא העסקת אנשים עם מוגבלות.
- חודשו מפגשי הפורום הממשלתי לקידום תעסוקת אנשים עם מוגבלות, תוך הצגת ממצאים ודיון בתוצאות סקר המעסיקים. הפורום הוקם בשנת 2022, לאחר תקופת הקורונה ביוזמת ובהובלת הנציבות ובשיתוף משרדי הרווחה, העבודה, הבריאות, הביטחון והביטוח הלאומי. מטרת הפורום הינה לפעול להשתלבותם של אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה, ולעסוק בכלל הסוגיות והאתגרים הנוגעים לכך.

חינוך

- הובלה של שולחן רב-מגזרי בשיתוף משרד החינוך לטובת מתן מענים לילדים עם מוגבלות ולמשפחותיהם במהלך מלחמת "חרבות ברזל", והוצאת סקר שיתוף ציבור לבדיקת מצב הדברים בשטח. פעילות השולחן תועדה והועלתה לאתר הנציבות ותוצאות הסקר פורסמו ברבעון הראשון של השנה הנוכחית.
- השתתפות בפורום השותפים של משרד החינוך לקידום מענים עבור תלמידים עם מוגבלות בזמן המלחמה.
- השתתפות בוועדה הבין-משרדית לבחינת טיוב הליכי אבחון והכרה לילדים ונוער עם מוגבלות.
- השתתפות בוועדת שפירא שהוקמה על ידי משרד החינוך לבחינת מערכת החינוך בראי החינוך המיוחד וצרכי תלמידים עם מוגבלות.
- קיום שיח בין משרדי לקידום מענה להשתלבות פעוטות עם מוגבלות במעונות יום מפוקחים.

דיוור

- השתתפות פעילה בקידום תקנות שירותי הרווחה ובהתאמת שירותים במסגרת ועדה מיעצת ליישום חוק שירותי הרווחה לאנשים עם מוגבלות. נושא זה מצוי באחריות משרד הרווחה, והעבודה המשותפת נועדה להבטיח שהתקנות יעלו בקנה אחד עם עקרונות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.
- קידום מעבר של אנשים עם מוגבלות החיים במוסדות לחיים עצמאיים בקהילה: השתתפות בפאנלים של משרד הרווחה, הרצאות להורים, וגיבוש נייר עמדה בנושא.

- שמירה על זכויות בדיוור: ביקורים במסגרות דיוור של משרדי הרווחה והבריאות, טיפול בפניות בנושא דיוור ציבורי מול משרד השיכון ורשות מקרקעי ישראל, והשתתפות בוועדות הכנסת.
- השתתפות בוועדה מקצועית של תוכנית "ישראל מעבר למגבלות", לקידום פתרונות דיוור מותאמים לאנשים עם מוגבלות.
- שותפות בפורום העוסק באמצעי הגנה לאנשים עם מוגבלות המתמודדים עם התנהגות מאתגרת.

שירות לאזרח

במהלך שנת 2024 התקבלו במוקד השירות והמידע של הנציבות 7,377 פניות¹, שמתוכן ב-6,869 (93%) הסתיים הטיפול.

הפניות התקבלו בתחומים שונים²: 3,595 פניות בנושאי נגישות, 1,676 פניות בנושאי מיצוי זכויות, 1,132 פניות בנושאי תעסוקה, 638 פניות בנושאי חינוך, 135 פניות בנושאי אפליה, 115 פניות בנושאי דיוור ורווחה, ו-86 פניות בנושאים שונים, כגון: מלחמת 'חרבות ברזל' ונושאים כלליים.

סוגי הפניות שהתקבלו בשנת 2024 כללו 4,148 בקשות מידע, 1,993 בקשות ייעוץ, 11 בקשות לפי חוק חופש המידע ו-921 תלונות בנושאים שונים. בנוסף, טופלו באופן מקיף 13 שאילתות בתחומי נגישות שונים וכן 291 בקשות לפטור מביצוע התאמות נגישות, לרבות נגישות של בניינים חדשים ובניינים קיימים ונגישות בשירותים. השאילתות והבקשות לפטור הוגשו ברובן על ידי אנשי מקצוע, ובהם רכזי נגישות, מורשי נגישות, מהנדסי רשויות מקומיות ועורכי דין.

¹ לכמות פניות הציבור לפי שנים – ראו תרשים ד' בנספח.
² להתפלגות נושאי הפניה – ראו תרשים ה' בנספח.

תחום תקשורת הסברה והדרכה

הכשרות, הדרכות והסברה

בשנת 2024 המשיכה הנציבות בפעילותה להעמקת הידע והמודעות לזכויות אנשים עם מוגבלות בקרב מגוון קהלים, בכללם אנשי מקצוע, גורמים משפטיים, עובדי רשויות מקומיות, משרדי ממשלה, מעסיקים, וכן אנשים עם מוגבלות ובני משפחותיהם. במהלך השנה הועברו 95 הרצאות והכשרות, הן פרונטליות והן מקוונות.

הכשרות לאנשי מקצוע

- **הרצאות למורשי נגישות**

הנציבות קיימה כנס שנתי למורשי נגישות תחת הכותרת "מטייטה לתקנה" בהשתתפות כ-180 מורשים. הכנס עסק בתקנות שעת חירום, בריאות, ותקנות נגישות תחבורה ציבורית. בכנס הוצג סטטוס התקנות ונערך דיון בסוגיות מרכזיות בתחום.

בנוסף, התקיימו 14 הרצאות במסגרת קורסי הכשרה למורשי נגישות במוסדות מובילים שבהם: בית הספר לעיצוב של אוניברסיטת חיפה, מכון מגיד של האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת אריאל, מכללת אורט ירושלים והמכללה האקדמית להנדסה סמי שמעון. ההרצאות התקיימו בנושאים מגוונים, ביניהם: חקיקת נגישות, תפקידי הנציבות, אתיקה מקצועית, פטורים מנגישות ואכיפה מנהלית. כמו כן, התקיימו 7 מפגשי פורום למידה למורשים, בהם נדונו נושאים כגון אכיפה מנהלית, סביבה מונגשת לאנשים עם טראומה, הנגשת מרכזי מבקרים, טקסים ואירועים, נגישות בנייני מגורים ועדכוני תקנים.

- **הדרכות לרכזי נגישות**

במהלך השנה התקיימו שני קורסי הכשרה לרכזי נגישות ברשויות המקומיות, בשיתוף עם מרכז השלטון המקומי. הקורסים, בני 6 מפגשים כל אחד, התמקדו בנושאי הליבה של תפקיד רכו הנגישות ברשויות. בנוסף, התקיימו 4 מפגשי פורום לרכזים ברשויות המקומיות ובמשרדי ממשלה, לצד שתי הרצאות במסגרת קורס רכזי נגישות של משרד הבריאות.

- **הדרכות למשפטינים:**

- הנציבות קיימה קורס בן 9 מפגשים בנושא זכויות אנשים עם מוגבלות עבור משפטינים במשרד המשפטים, וכן העבירה הרצאות לסטודנטים בקליניקות המשפטיות של הקריה האקדמית אונו ואוניברסיטת בר-אילן.
- נערכו 7 הרצאות במסגרת השתלמויות משפטיות לעורכי דין ולעוזרים משפטיים.
- התקיים קורס "שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" במסגרת לימודי המשפטים במכללה האקדמית ספיר. הקורס נוהל על ידי ד"ר יועד הלברסברג, ראש צוות התביעות האזרחיות בנציבות, בו הוא הרצה יחד עם מרצים נוספים מהמחלקה המשפטית בנציבות. הקורס התמקד בהענקת כלים לניתוח ההסדרים המיוחדים שבחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ובדיון באתגרים הניצבים בפני החברה והמערכת המשפטית בישראל.
- הנציבות מאמינה כי בוגרי הקורס יהיו שגרירים לקידום זכויות אנשים עם מוגבלות בכל מסגרת משפטית בה יפעלו בעתיד.

- **הדרכות לאנשי מקצוע ברשויות המקומיות**

במהלך השנה קיימה הנציבות, בשיתוף השלטון המקומי, שתי הכשרות למארגני אירועים בשלטון המקומי בנושא הנגשת אירועים, והדרכה ייעודית בנושא הנגשת גני משחקים.

הדרכות נוספות:

- **הדרכות לעובדים במשרדי ממשלה**

התקיימו מספר הרצאות לעובדים במשרדי ממשלה בנושאי הטמעת תקנות נגישות מאגר מידע בחירום, וכן הרצאות לממוני גיוון תעסוקה במשרדי ממשלה בנושא שילוב בתעסוקה ובנושא אכיפה מנהלית.

- **הדרכות לאנשים עם מוגבלות ובני משפחותיהם**

התקיימו 10 הדרכות להורים בנושא זכויות ילדים עם מוגבלות במערכת החינוך ובדיוור בקהילה.

- **הדרכות לחייבים באכיפה מנהלית ובייצוג הולם**

התקיימו 8 הרצאות ייעודיות לחייבים בנושא אכיפה מנהלית ובנושא שילוב אנשים עם מוגבלות בתעסוקה.

הפצת מידע לקהלים מגוונים

הנציבות המשיכה להפיץ מידע חיוני בנושאי זכויות אנשים עם מוגבלות באמצעות כלל ערוצי התקשורת והרשתות החברתיות, תוך מיקוד בקהלים מגוונים, ובהם אנשים עם מוגבלות, בני משפחותיהם, בעלי עסקים ואנשי מקצוע בתחום הנגישות.

להלן פירוט הפרסומים העיקריים משנת 2024:

קמפיין ייעודי לעסקים

הופץ קמפיין ייעודי ברשתות החברתיות הפונה לבעלי עסקים, במטרה להגביר את מודעותם לחובות הנגישות החלות עליהם ולאכיפה המנהלית בנושא.

הפקות תוכן

- הפקת חוברת זכויות בנגישות שירות למתמודדי נפש.
- הפקת מידעון זכויות עובדים עם מוגבלות בשירות המדינה.
- כתיבת מאמרים על זכויות אנשים עם מוגבלות עבור אוגדן איל"ן לזכויות ילדים ובוגרים עם מוגבלות פיזית.
- פיתוח חומרים לקורס אינטרנטי בנושא זכויות אנשים עם מוגבלות, בשיתוף קמפוס IL.
- הפקת 3 סרטוני מידע בנושאי נגישות לעסקים קטנים.
- הפקת סרטון בשפות עברית ובערבית בנושא קיום ראיון עבודה נגיש.

פעילות בזירה הבינלאומית

קשרי חוץ

1. בחודש פברואר 2024 השתתפו נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ונציגים נוספים מטעם הנציבות בכנס Zero Project בווינה, אוסטריה. הנציב נשא דברים במושב המרכזי בנושא חקיקת נגישות. כמו כן, התקיימו פגישות עבודה עם גורמי מקצוע בכירים ממשרד החינוך וממשרד הרווחה האוסטרי, וכן עם ארגוני חברה אזרחית שונים הפועלים לקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות.
2. בחודש יוני 2024, השתתף נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בכינוס השנתי של האו"ם למדינות החתומות על אמנת האו"ם בדבר זכויות אנשים עם מוגבלות (CRPD). במסגרת הכינוס נשא הנציב נאום בפני העצרת הכללית, בו הציג את עמדתה הרשמית של מדינת ישראל בנוגע למצבם של אנשים עם מוגבלות בישראל

ולתקדמות החקיקה הרלוונטית במדינה. בין היתר, הנאום עסק במלחמת "חרבות ברזל" ובהשלכותיה על אנשים עם מוגבלות בישראל. במסגרת ביקורו נפגש הנציב עם הקונסול הכללי של ישראל בניו יורק, מר אופיר אקוניס. בנוסף, המשלחת השתתפה במספר אירועי צד בכינוס וקיימה פגישות בילטרליות עם נציגים רשמיים ממדינות שונות, בהן ארה"ב, פולין, יוון ואוסטריה.

יעדים מרכזיים לשנת 2025

1. קידום תעסוקת אנשים עם מוגבלות באמצעות החלת החובה לייצוג הולם בחברות ממשלתיות.
  2. יישום כלי האכיפה המנהלית לתקנות הנגישות והייצוג ההולם, בין היתר באמצעות הטלת עיצומים כספיים במקרים של אי-עמידה בתקנות.
  3. המשך והשלמת הניסוח של תיקון תקנות נגישות השירות, בתחום הנגישות לאירועי תרבות וספורט.
  4. קידום תכנית אב ממשלתית לשילוב מלא של אנשים עם מוגבלות בכל תחומי החיים בישראל.
- פירוט נוסף אודות פעילות נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בשנת 2024 מופיע בנספח המצורף.

בכבוד רב,

דן רשע

נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

משרד המשפטים

נספח

פירוט נוסף אודות פעילות נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בשנת 2024.

אודות היחידה

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות במשרד המשפטים הינה הגוף הממשלתי האחראי לקידום והגנה על זכויות ומניעת אפליה של אנשים עם מוגבלות בכל תחומי החיים. תפקידה המרכזי של הנציבות הוא להגשים את עקרונות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות ואת ערכי אמנת האו"ם בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, ולהבטיח השתתפות מלאה, שוויון והכלה של אנשים עם מוגבלות בחברה, ומיצוי מלוא יכולתם.

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, שנחקק בשנת 1998, נועד לקדם את זכויותיהם של אוכלוסיית האנשים עם מוגבלות בישראל. החוק ביקש לחולל שינוי תפיסתי ומעשי בכל הקשור לאנשים עם מוגבלות בישראל - הן בחקיקה, הן במדיניות והן בקרב החברה. לשם כך, מטיל החוק, בין היתר, חובות הנגשה על גופים שונים במדינה בכלל ובמשק בפרט, במטרה להסיר חסמים ולאפשר לאוכלוסיית האנשים עם מוגבלות בישראל שוויון זכויות ושוויון הזדמנויות בכלל תחומי החיים.

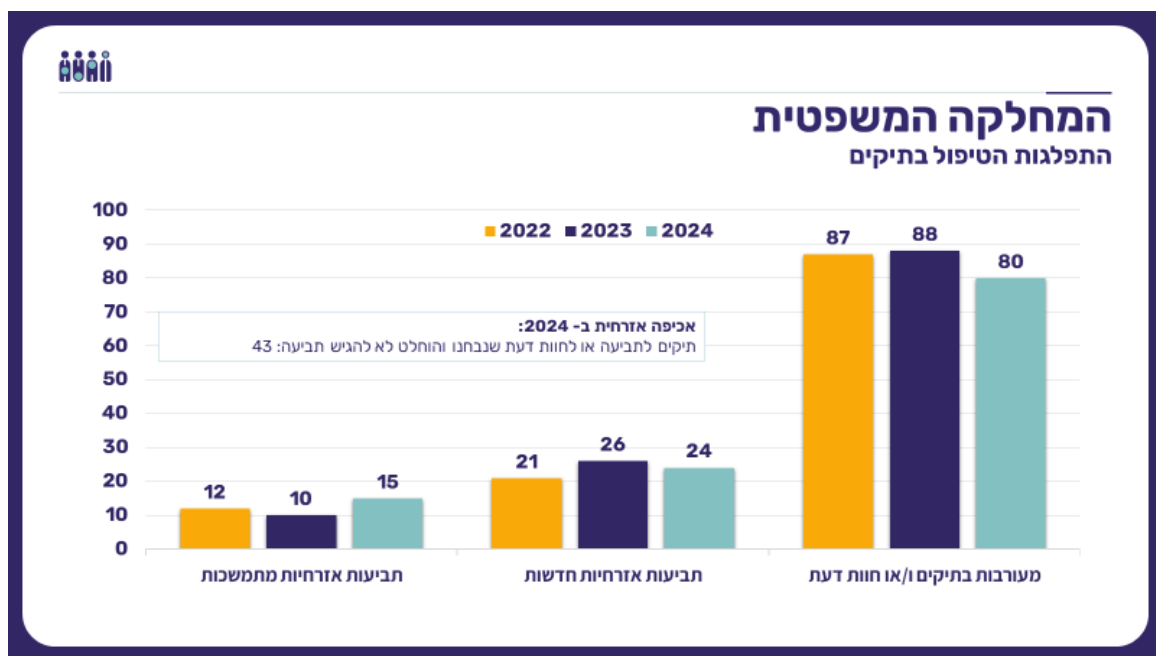
לנציבות סמכויות אכיפה אזרחיות, מנהליות ופליליות בנושאי אפליה והפרת הוראות הנגישות במקומות ציבוריים, וכן באי עמידה בחובת ייצוג הולם בתעסוקה.

לצד הנציבות פועלת ועדה מייעצת לנציבות המורכבת מנציגי ציבור, אנשים עם מוגבלות, נציגי ארגונים הפועלים בתחומי זכויות אנשים עם מוגבלות ונציגים מן האקדמיה.

תרשים א' - מבנה ארגוני

תרשים ב' - פירוט התפלגות טיפול בתיקים בשנים 2022 - 2024

מוקד המידע והשירות

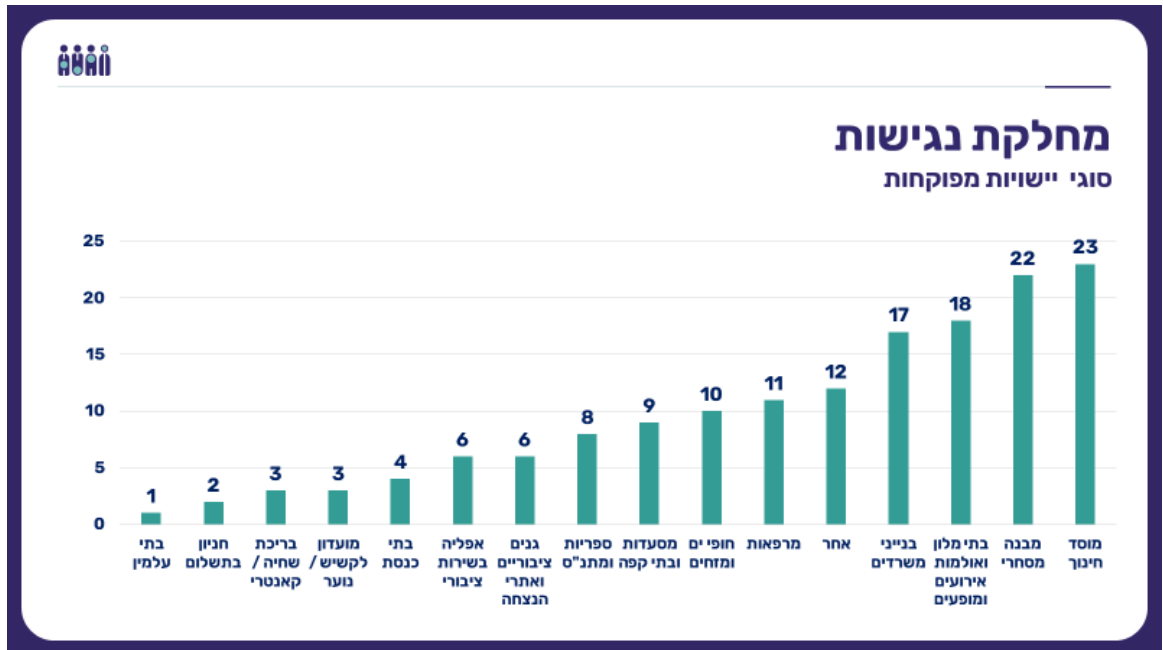
*6763
pniotnez@justice.gov.il
www.go.gov.il/pwd

רח' ירמיהו 37-39, מגדלי הבירה, ירושלים
למשלוח דואר: ת.ד. 34255, סניף שטנר, ירושלים, 9134100

לשכת נציב

טל' 073-3925881
פקס 073-3925888
דוא"ל natziv@justice.gov.il

תרשים ג' - פיקוחים בשנת 2024 - פילוח על פי יישויות מפקחות

תרשים ד' - כמות פניות הציבור בשנים 2021 - 2024

מוקד המידע והשירות

*6763
pniotnez@justice.gov.il
www.go.gov.il/pwd

רח' ירמיהו 37-39, מגדלי הבירה, ירושלים
למשלוח דואר: ת.ד. 34255, סניף שטנר,
ירושלים, 9134100

לשכת נציב

טל' 073-3925881
פקס 073-3925888
דוא"ל natziv@justice.gov.il

תרשים ה' - פניות ציבור בשנת 2024 - פילוח על פי נושאים

דרכי התקשרות

ראש היחידה: מר דן רשל, נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

כתובת: רח' ירמיהו 37-39, מגדלי הבירה קומה 9 ירושלים.

כתובת למשלוח דואר: ת.ד. 34255, סניף שטנר, מיקוד 9134100, ירושלים.

יצירת קשר עם מוקד הנציבות: טלפון *6763, המענה ניתן בימים ראשון עד חמישי בין השעות 08:00 עד 16:00.

לפנייה אלינו באמצעות טופס מקוון.

פקס: 073-3925888

כתובת דוא"ל: pniotnez@justice.gov.il

מוקד המידע והשירות

*6763

pniotnez@justice.gov.il

www.go.gov.il/pwd

רח' ירמיהו 37-39, מגדלי הבירה, ירושלים

למשלוח דואר: ת.ד. 34255, סניף שטנר,

ירושלים, 9134100

לשכת נציב

טל' 073-3925881

פקס 073-3925888

דוא"ל natziv@justice.gov.il